

Na temelju članka 9. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06 i 48/08) i članka 18. Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 42/04), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj dana 5. prosinca 2011. godine, utvrdio je Prečišćeni tekst Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, kako slijedi

**ODLUKA
O MINIMALNIM STANDARDIMA ZA UPRAVLJANJE KREDITNIM RIZIKOM I
KLASIFIKACIJU AKTIVE BANAKA**

(Prečišćeni tekst)

Članak 1.

- (1) Ovom Odlukom se bliže propisuju minimalni standardi i kriteriji koje je banka dužna osigurati i provoditi u ocjeni, preuzimanju, praćenju, kontroli i upravljanju kreditnim rizikom i klasifikaciji svoje aktive.
- (2) Nadzorni odbor i odbor za reviziju banke su dužni, sukladno nadležnostima i odgovornostima iz Zakona o bankama (u daljnjem tekstu: Zakon), statuta banke i odgovarajućih propisa Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FBA), da osiguraju praćenje, obavljanje pregleda i klasifikaciju stavki aktive bilance i određenih stavki izvanbilance (u daljnjem tekstu: aktiva) banke odnosno izlaganja banke riziku naplate odnosno riziku mogućih gubitaka po danim kreditima, drugim plasmanima, izvršenim ulaganjima i potencijalnim izvanbilančnim obvezama (u daljnjem tekstu: kreditni rizik) i izvješćivanje FBA od strane banke sukladno ovoj Odluci.
- (3) Nadležni organi banke dužni su da, u vezi s primjenom Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja (MSFI), kao i propisa iz oblasti računovodstva i revizije u Federaciji Bosne i Hercegovine, donesu i primjenjuju adekvatne interne metodologije za mjerenje umanjavanja vrijednosti kredita i ostale financijske imovine. Minimalni zahtjevi u pogledu interne metodologije banaka utvrđeni su Uputom o izmijenjenom načinu formiranja, evidentiranja i izvještajnog iskazivanja rezervi za kreditne gubitke (u daljnjem tekstu: Uputa), koje donosi direktor FBA.

Članak 2.

- (1) Stavke aktive banke koje se klasificiraju u smislu ove Odluke čine:
 1. u bilanci banke: krediti, depoziti kod banaka, kamate i naknade, vrijednosni papiri koji se drže do dospelosti, vrijednosni papiri koji su raspoloživi za prodaju, učešće banke u kapitalu drugih pravnih osoba, stečena financijska i materijalna aktiva u procesu naplate potraživanja i druga bilančna aktiva, osim bilančne aktive iz stavka 2. ovoga članka;
 2. u izvanbilanci banke: izdane garancije, avali, akcepti mjenica i drugi oblici jamstva, nepokriveni akreditivi, neopozivi odobreni a neiskorišteni krediti i sve druge stavke koje predstavljaju potencijalne obveze banke.
- (2) Stavke bilančne aktive banke koje se ne klasificiraju čine:
 1. gotovina u blagajni i trezoru, novčana sredstva na računu rezervi kod Centralne banke BiH, zlato i drugi plemeniti metali;
 2. sredstva po viđenju i oročena sredstva do mjesec dana na računima banaka koje su prema posljednjem rangiranju koje su izvršili Standard&Poor's ili Fitch-IBCA, rangirani s najmanje BBB- ili koje je izvršio Moody's s najmanje Baa3;
 3. materijalna i nematerijalna imovina;
 4. stečena financijska i materijalna aktiva u procesu naplate potraživanja u toku godinu dana od dana stjecanja;
 5. vlastite (trezorske) dionice;
 6. potraživanja za više uplaćene porezne obveze;
 7. vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju;

8. potraživanja od Vlade BiH, Vlade FBiH i Vlade RS, vrijednosni papiri emitirani od strane Vlade BiH, Vlade Federacije BiH i Vlade Republike Srpske i potraživanja osigurana njihovim bezuvjetnim garancijama plativim na prvi poziv.

Članak 3.

Nadzorni odbor banke je odgovoran za potpunost, kontinuiranost i uspješnost funkcije upravljanja kreditnim rizikom banke. Da bi ispunio svoju odgovornost nadzorni odbor je dužan, kao minimum, da:

1. od članova uprave banke s najvišim ovlastima i odgovornostima vezanim za pitanja kreditnog rizika i klasifikaciju aktive sukladno statutu banke, zahtijeva pripremu prijedloga za donošenje, održavanje i razvoj sveobuhvatnog programa banke za upravljanje kreditnim rizikom (u daljnjem tekstu: program) s odgovarajućim politikama za upravljanje kreditnim rizikom (u daljnjem tekstu: politike) banke;
2. usvaja, odnosno donosi program i razmatra ga najmanje jedanput polugodišnje, odnosno pravodobno vrši njegovo prilagođavanje ekonomskim i tržišnim uvjetima (promjenama u okruženju);
3. osigura potpuno postupanje banke po programu i upravlja održavanjem razumne strukture i kvalitete aktive odnosno kreditnog portfelja banke sa stajališta prihvatljivog nivoa kreditnog rizika za banku i osigurava provođenje adekvatne kontrole i revizije u toj oblasti;
4. osigura da periodično odnosno redovito dobiva kvalitetna i vjerodostojna izvješća od uprave banke, sustava interne kontrole odnosno interne i eksterne revizije banke, a radi praćenja i provjere da li uprava banke provodi zakon, druge propise i politike banke iz oblasti kreditnog rizika i klasifikacije aktive;
5. osigura izbor i imenovanje kvalificiranih članova uprave banke i viših kreditnih službenika banke te osigura njihovu uspješnu daljnju obuku;
6. osigura uvjete za organizaciju i funkcioniranje posebne specijalizirane službe u banci za restrukturiranje kredita kao i za reorganizaciju ili likvidaciju loših korisnika (dužnika) s ciljem da se kreditni gubici banke svedu na najmanju moguću mjeru;
7. osigura uspostavu, održavanje i razvoj efikasnog sustava interne kontrole banke i usvoji adekvatan program interne revizije i eksterne revizije banke i osigura uvjete za njegovo provođenje. Nadzorni odbor je također dužan da uspostavi funkciju nezavisne interne revizije u banci, s odgovarajućim sposobnostima i potrebnim izvršiocima, koja će po utvrđenoj proceduri i neovisno, u odgovarajućim intervalima obavljati pregled rizičnih aktivnosti banke;
8. osigura redovnu informaciju i sagledavanje kredita danih osobama iz Odluke o minimalnim standardima za poslovanje banaka s osobama povezanim s bankom ("Službene novine Federacije BiH", broj 3/03) ili od njih garantirane;
9. propiše sadržaj i rokove (vremensku dinamiku) izvanrednih i redovitih periodičnih izvješća o upravljanju kreditnim rizikom koje je uprava banke dužna podnositi nadzornom odboru.

Članak 4.

Uprava banke je odgovorna, kao minimum, da:

1. kreira, razvija i nadzornom odboru pravodobno podnosi prijedloge za donošenje programa i politika banke, te osigura procedure za njihovo provođenje;
2. provodi program i politike banke, uspostavlja linije komunikacija koje osiguravaju pravovremeno informiranje nižih razina uprave i izvršilaca banke o politikama i procedurama za upravljanje kreditnim rizikom, nadzire, kontrolira i osigurava njihovu primjenu;
3. osigura razvoj i uspostavljanje odgovarajućih sustava izvješćivanja vezanih za aktivu banke i kreditni rizik, koji omogućava efikasne analize, oprezno i uspješno upravljanje te kontrolu postojećih i potencijalnih izlaganja banke kreditnom riziku;
4. prati i kontrolira strukturu i kvalitetu aktive i osigura da se ista stručno, oprezno i strogo procjenjuje, da se za nenaplative stavke (djelomično ili u cjelini) formiraju adekvatne rezerve odnosno da se iste otpisuju;
5. omogućiti da sustav interne kontrole i interna revizija banke provode svoje nadležnosti i izvršavaju svoje odgovornosti;

6. kalendarski kvartalno ili u kraćim vremenskim intervalima detaljno izvješćuje nadzorni odbor i FBA o značajnim kreditnim aktivnostima, strukturi i kvaliteti aktive odnosno kreditnog portfelja, kao i o uspješnosti u provođenju programa banke.

Članak 5.

- (1) Adekvatno i uspješno upravljanje kreditnim rizikom generalno predstavljaju aktivnosti planiranja i održavanja prihvatljivog odnosa između preuzetog rizika i realnog stupnja naplativosti te aktivnosti kontrole i smanjenja na najmanju moguću mjeru svih oblika rizika vezanih za kvalitetu, koncentraciju, osiguranje naplate odnosno instrumente za osiguranje naplate (u daljnjem tekstu: kolaterala), dospelost, valutu, itd.
- (2) Banka je dužna osigurati adekvatan program s minimumom formaliziranih standarda u pisanoj formi, koji, uzimajući u obzir činjenicu da se pojedini elementi tih standarda mogu razlikovati od drugih banaka ovisno o prirodi i složenosti konkretnih rizičnih funkcija i uspostavljenog portfelja, kao minimum, mora sadržavati:
 1. definirane politike za identifikaciju kreditnog rizika i upravljanje tim rizikom;
 2. utvrđene procedure za ocjenu zahtjeva za kredit, zahtjeva odnosno prijedloga za drugi plasman odnosno za vršenje ulaganja i zahtjeva vezanog za izlaganje banke potencijalnoj izvanbilančnoj obvezi (u daljnjem tekstu: kreditni zahtjev);
 3. utvrđene procedure za odobravanje kredita, drugog plasmana, vršenje ulaganja i preuzimanje potencijalne izvanbilančne obveze (u daljnjem tekstu: kredit), potrebnu dokumentaciju, praćenje odnosno naknadnu kontrolu te izvješćivanje i naplatu.

Članak 6.

- (1) Program mora biti zasnovan na definiranom odnosno utvrđenom shvaćanju (filozofiji) kreditnog rizika i uspostavi kontrolnih parametara, identifikaciji postojećeg i potencijalnog rizika vezanog za aktivu banke te na razvoju i uspostavi jasnih i preciznih politika u pisanoj formi.
- (2) Ovisno o stupnju složenosti i opsegu njezinih aktivnosti banka je dužna da posjeduje razvijene politike, u pisanoj formi, kao osnovu za odobravanje kredita, drugih plasmana, vršenje ulaganja i preuzimanje izvanbilančnih potencijalnih obveza (u daljnjem tekstu: kreditne politike) koje, kao minimum, uključuju:
 1. pristup odnosno filozofiju kreditnog rizika koja definira (upravlja) opsegom rizika koji je banka spremna preuzeti;
 2. opće oblasti kredita u koje se banka spremna angažirati ili ne angažirati;
 3. jasno utvrđene razine ovlasti za odobravanje kredita kao i organa banke nadležne za donošenje odluka o formiranju rezervi i vršenje otpisa;
 4. adekvatne (razumne) i oprezne limite za koncentraciju ukupnog kreditnog portfelja banke, najmanje sukladno zakonu i limitima propisanim od strane FBA, a najmanje za: pojedinog komitenta, grupu povezanih komitenata, odnosno osoba, pojedinu granu industrije, pojedinu geografsku regiju, pojedinu stranu zemlju ili klasu zemalja, pojedinu vrstu vrijednosnih papira, ročnost i oblik instrumenata, itd.

Članak 7.

- (1) Kako bi rizik kreditnih promašaja svela na najmanju moguću mjeru banka je dužna da provodi sveobuhvatnu i kvalitetnu ocjenu kreditnih zahtjeva, te prije odobrenja sredstava tražitelju kredita, da donosi kvalitetne i pouzdane ocjene i zaključke o svakom pojedinom zahtjevu odnosno prijedlogu. Ocjene i zaključci moraju obuhvatiti najmanje stručnu obradu kvalitete tražitelja kredita, vrste kredita i razine kreditnog rizika koji sa sobom takav kredit nosi. Istodobno, banka je dužna osigurati da su svi odobreni krediti potpuno i ispravno dokumentirani, najmanje sukladno Odluci o minimalnim standardima za dokumentiranje kreditnih aktivnosti banaka i ovoj Odluci.
- (2) Procedure za procjenu i dokumentiranje svakog kreditnog zahtjeva moraju biti popraćene jasno definiranim procedurama za redovno praćenje toka, kontrolu i naplatu odobrenog kredita.
- (3) U ispunjavanju svojih odgovornosti uprava banke je dužna predlagati, razvijati i primjenjivati zdrave kriterije banke za procjenu kredita, uključivo i informacije o realnim potrebama tražitelja kredita, potreban minimum financijskih analiza, pokazatelja i standarda.

Članak 8.

U analizi kreditnog zahtjeva odnosno pripremi prijedloga, uprava banke je dužna osigurati da banka, kao minimum, svoju pažnju usmjeri na:

1. cilj odnosno namjenu kredita i izvore tražitelja kredita za otplatu kredita, pri čemu bitne faktore čine ocjena odnosno procjena likvidnosti i solventnosti tražitelja u ranijem, tekućem i narednom razdoblju, a posebno u vrijeme dospijevanja traženog kredita, te procjena kreiranja novčanih tokova odnosno prihoda i rashoda tražitelja u istom razdoblju kao i perspektive njegovih otplatnih sposobnosti;
2. karakter, poštenje i reputaciju tražitelja kredita odnosno korektnost njegovih namjera i ponašanja u poslovnim aktivnostima i prema banci, pri čemu bitne faktore čine dostupne informacije o urednosti u ispunjavanju ranijih kreditnih i drugih obveza prema banci ili drugim subjektima, eventualnim kašnjenjima ili financijskim prekršajima, ispunjavanju drugih ugovornih obveza, itd.;
3. kapital tražitelja kredita pri čemu bitne faktore čine njegovu razinu u ukupnim izvorima, kvalitetu odnosno realna vrijednost i struktura aktive, razinu i ročnost obveza tražitelja, itd.;
4. adekvatnost kolaterale, pri čemu bitan faktor čini realnost i ocjena stabilnosti njegove financijske vrijednosti, mogućnost osiguranja potpune pravne sigurnosti uzimanja i mogućnost potpune kontrole banke nad uzetom kolateralom;
5. stanje, trend i perspektive industrijske grane i relativnu poziciju tražitelja kredita u toj grani i na tržištu, te njegove izgleda za opstanak;
6. procjenu poslovnih i upravljačkih sposobnosti tražitelja kredita odnosno njegovih upravnih organa i uprave.

Članak 9.

- (1) Banka je dužna da organizira svoje komercijalne kreditne aktivnosti (odobravanje kredita pravnim osobama) tako da osigura: adekvatne nivoe specijalizacije poslova, strogu nezavisnost analize rizika od drugih segmenata, te stalni program obuke za unapređenje stručnosti njezinih kreditnih službenika.
- (2) Uprava banke je dužna da osigura da su uvjeti svakog kredita adekvatno i točno dokumentirani, te da banka za svaki kredit vodi i održava uredan i kompletan kreditni dosje, koji kronološki prati odobravanje i kvalitetu toka kredita sve do njegove konačne naplate, odnosno likvidacije (reguliranja) na drugi način.
- (3) Kreditni dosje, kao minimum, mora sadržavati dokumente koji:
 1. identificiraju korisnika, dužnika ili drugog subjekta (u daljnjem tekstu: korisnik) i ako postoje s njim povezane osobe, te njegovog garanta;
 2. pružaju dokaz o pravnoj sposobnosti korisnika da uzima kredite odnosno uzajmljuje financijska sredstva;
 3. pružaju dokaz o njegovom financijskom stanju i sposobnosti za vraćanje kredita, o dinamici i izvorima otplate kredita;
 4. opisuju uvjete kreditne obveze, svrhu danog kredita i upotrebu utrošenih sredstava;
 5. opisuju i daju procjenu vrijednosti kolaterale, prate kretanje njezine tržišne vrijednosti, njezino stanje i lokaciju (mjesto pohrane);
 6. opisuju tok kretanja kvaliteta kredita;
 7. identificiraju kreditne ovlasti, odobrenja, dokaze i preglede;
 8. proizlaze iz odredaba stavka 4. ovoga članka i Odluke o minimalnim standardima za dokumentiranje kreditnih aktivnosti banaka.
- (4) Banka je dužna da propiše i provodi odgovarajuće interne procedure za proces naplate glavnice kredita, kamata i naknada (u daljnjem tekstu: procedure naplate), koje osiguravaju da naplata bude pravodobna i suglasna ugovorenim uvjetima i da se o tome vode odgovarajuće evidencije. Procedure naplate moraju osigurati načine za brzo ispitivanje zakašnjenja otplate od strane dužnika, praćenje dužine vremena (toka starenja) zakašnjenja u otplati i kvalificiranje realnim stupnjem izloženosti banke kreditnom riziku prema dužnicima (korisnicima) koji kasne u ispunjavanju svojih obveza.
- (5) Pored ranog identificiranja pogoršanja kvalitete kredita uprava banke je dužna da s posebnom pažnjom upravlja pogoršanim odnosno povećanim rizicima, da predlaže i razvija strategiju za

njihovo što uspješnije rješavanje i da organizira poseban stručni tim ili specijaliziranu službu za ponovno ugovaranje odnosno restrukturiranje kredita, za reorganizaciju ili likvidaciju loših korisnika, čiji je cilj da se potencijalni kreditni gubici, odnosno gubici banke svedu na najmanju moguću mjeru.

Članak 10.

- (1) Kontrolne procedure banke moraju obuhvatiti najmanje procese za:
 1. praćenje karakteristika stavki aktive banke;
 2. klasifikaciju aktive banke;
 3. pregled kredita i internu kreditnu kontrolu (kao poseban segment sustava interne kontrole banke) te internu reviziju (kao posebna vrsta kontrola koje osigurava banka) s odgovarajućim minimumom obuhvatnosti i učestalosti.
- (2) Banka je dužna uspostaviti sustav (proces) koji omogućava grupiranje i praćenje stavki aktive odnosno kreditnog portfelja prema pojedinim korisnicima ili grupama povezanih osoba, prema vrsti kreditnih usluga, prema gospodarskoj grani i geografskom području korisnika, i to na takav način da koncentraciju rizika može uredno ispitivati, mjeriti i kontrolirati kao i da kreditni rizik prema grupama povezanih osoba može pravodobno uočiti, pratiti i ograničavati.

Članak 11.

Banka je dužna uspostaviti sveobuhvatne procedure za uspješno praćenje i kontrolu karakteristika stavki svoje aktive, odnosno kreditnog portfelja i načine izvješćivanja o njima, najmanje sukladno odredbama ove Odluke i da posebno definira kriterije za identifikaciju, postupanje i izvješćivanje o problematičnim stavkama uključivo češće kontrole popraćene brzim i efikasnim korektivnim mjerama, kao što su: nepovoljnija/stroža klasifikacija, formiranje propisanih (adekvatnih) rezervi i otpis, gdje je to potrebno, aktiviranje raspoloživih instrumenata, restrukturiranje stavki i dokumentacije, raspoloživih zakonskih akcija, itd.

Članak 12.

Banka je dužna uspostaviti vlastiti sustav za klasifikaciju stavki aktive koji precizno i jasno definira kriterije preuzimanja novog i procjene već postojećeg kreditnog rizika. Minimum tih kriterija predstavljaju kriteriji utvrđeni ovom Odlukom.

Članak 13.

- (1) Banka je dužna da obavlja redovan pregled, pažljivu procjenu, te klasifikaciju svakog pojedinačnog kredita.
- (2) Iznimka od odredbe stavka 1. ovoga članka čine potraživanja koja predstavljaju "portfelj malih kredita," tj. kredita ispod 10.000 KM danih pojedincima, odnosno stanovništvu, s istim ili sličnim karakteristikama (hipotekarni krediti, potrošački krediti, potraživanja po kreditnim karticama, osobni krediti na otplatu i sl.) pod uvjetom da je banka, uz prethodno odobrenje FBA u pisanoj formi, utvrdila posebne (izuzetne) interne procedure koje daju generalnu ocjenu svih takvih kredita kao kategorija A - Dobra aktiva isključujući one za koje postoje konkretne indikacije, dokumenti ili informacije da su postali ili će postati problematični.
- (3) Za problematične stavke u "portfelju malih kredita" uprava banke je dužna osigurati ažuran i efikasan sustav internog izvješćivanja koji mora biti detaljno opisan i obrađen u posebnim internim procedurama i koji omogućava praćenje: duljine vremena kašnjenja u otplati sukladno ovoj Odluci i svakom pojedinačnom odobrenom reprogramiranju ili refinanciranju od strane banke, odnosno svakog mogućeg načina konačne likvidacije (reguliranja) kredita.
- (4) Za klasifikaciju kredita danih dioničarima koji imaju značajan vlasnički interes u banci uprava banke je dužna da osigura primjenu i objektivnih i subjektivnih kriterija iz ove Odluke, te preciznu kvantifikaciju i dokumentiranje argumenata koji pružaju podršku subjektivnim ocjenama.
- (5) Program banke mora obuhvatiti procedure za obavljanje redovnih formalnih pregleda i klasifikacije aktive, ali kada je to potrebno, i za ponovnu, odnosno promjenu ranije izvršene klasifikacije pojedinih stavki aktive bez obzira na rokove redovne klasifikacije. Priroda, složenost i stupanj analiza ponovne redovne periodične ili izvanredne procjene i klasifikacije aktive treba se mijenjati ovisno o vrsti stavki aktive i iskustva s pojedinim kreditima, odnosno korisnicima.

- (6) Klasifikaciju stavki aktive banka mora provoditi ažurno i točno. Uz pregled (listu) o klasifikaciji aktive banka je dužna sačiniti i voditi posebnu listu pojedinačne nekvalitetne aktive iz članka 14. stavak 1. točka 5. ove Odluke (u daljnjem tekstu: nekvalitetna aktiva). Posebnu listu nekvalitetne aktive banka je dužna kontinuirano dopunjavati i ažurirati i istodobno usklađivati pregled klasifikacije aktive, odnosno u svakom trenutku kada takve stavke aktive identificira.
- (7) Kao minimum, banka je dužna obavljati kontrolu, sastavljati pregled klasifikacije aktive i posebnu listu nekvalitetne aktive najmanje na zadnji dan svakog kalendarskog kvartala.

Članak 14.

Usvrhu jedinstvenog postupanja prema ovoj Odluci banka je dužna da primjenjuje sljedeće kategorije po definicijama koje slijede:

- 1. Kapitalizacija kamate** predstavlja proces pripisivanja obračunate nenaplaćene kamate nenaplaćenju glavnici kredita, proces refinanciranja, reprogramiranja ili proces konverzije obračunate nenaplaćene kamate u novi bankarski kredit, na dan dospijeća kamate ili na dan dospijeća kredita.

Banka ne može vršiti kapitalizaciju kamate po kreditima (potraživanjima) samo kad:

- a) prethodno utvrdi da je korisnik sposoban da otplati dug u normalnom procesu poslovanja iz svojih vlastitih interno stvorenih operativnih novčanih tokova;
- b) je kapitalizacija kamate predviđena inicijalnim ugovorom o kreditu i zasnovana na korisnikovom unaprijed planiranom mogućem privremenom neskladu operativnih novčanih tokova;
- c) je potraživanje banke osigurano prvoklasnom ili kvalitetnom kolateralom u smislu ove Odluke;
- d) je naplata kredita, uključujući i kapitaliziranu kamatu, utemeljena na budućem, čvrsto predviđenom poslovnom događaju korisnika;
- e) korisnik dokaže da može osigurati potrebna sredstva iz drugih izvora pod sličnim uvjetima;
- f) je realna sumnja u konačnu naplatu cijele glavnice i kamate realno mala, što je dodatno potvrđeno i ocjenom interne kontrole i interne revizije banke u pisanoj formi.

Kapitalizirana kamata u slučaju restrukturiranja i produljenja kredita ne može se oprihodovati dok se ne izvrši njezina stvarna naplata iz vlastitih sredstava dužnika-klijenta.

- 2. Proces naplate** predstavlja naplatu potraživanja:

- a) na redovan način i pravodobno;
- b) kada je to moguće, putem ponovljenog (drugog) pokušaja od kojeg se očekuje sigurna i uspješna naplata potraživanja i njegovo vraćanje u ažurno stanje i to putem naplate dospjele glavnice i dospjele kamate (za što banka mora raspolagati dokumentima i sigurnim dokazima), ali bez poduzimanja zakonskih aktivnosti;
- c) putem zakonskih aktivnosti koje obuhvaćaju i primjenu sudskog postupka prema dužniku (korisniku) uključivo i tužbu za pokretanje stečajnog postupka dužnika.

- 3. Postupanje s obračunatom kamatom na nekvalitetnu aktivu.** Ako prilikom klasifikacije stavka aktive prelazi u nekvalitetnu aktivu, za obračunatu, a nenaplaćenu kamatu, banka provodi ispravku vrijednosti nenaplaćenog potraživanja u skladu sa MRS/MSFI.

Takvo potraživanje po kamati ostaje iskazano kao bilančna pozicija sve dok se ne naplati ili dok se ne provedu pravne radnje u vezi s prestankom obveze dužnika, sukladno zakonskim i podzakonskim propisima, te u skladu s njima donesenim internim politikama i procedurama banke.

- 4. Kamatni prihod po nekvalitetnoj aktivu.** Kamatni prihod koji se obračunava na nekvalitetnu aktivu priznaje se u skladu sa MRS/MSFI.

- 5. Nekvalitetna aktiva** predstavlja aktivu koja, u pravilu, ne donosi prihod. Banka je dužna da nekvalitetnom aktivom tretira stavke aktive kada:

- a) su glavnica i/ili kamata dospjele i nisu naplaćene dulje od 90 dana od dana njihovog inicijalno ugovorenog dospijeća, odnosno kada su sukladno odredbama čl. 15. i 16. ove odluke klasificirane u kategorije C, D i E; ili
- b) su obveze korisnika po kamati, za koje je dužnik (korisnik) zakasnio s plaćanjem dulje od 90 dana od njihovog inicijalno ugovorenog dospijeća, kapitalizirane.

6. **Dospjelu aktivu** predstavlja aktiva kada:
- a) su glavnica i/ili kamata dospjele, a nisu naplaćene na dan dospjeća ili dulje; ili
 - b) su dospjele obveze po kamati kapitalizirane u smislu stavka 1. točka 1. ovoga članka.
7. **Ponovno ugovoreni kredit** predstavlja kredit koji je refinanciran, reprogramiran ili na neki drugi način konvertiran tj. kredit kod kojeg su, zbog korisnikovih promijenjenih uvjeta i otplatnih sposobnosti, odnosno zbog njegove nemogućnosti otplate prema inicijalno ugovorenim planu ili zbog izmijenjene (na niže) tekuće tržišne stope, ranije ugovoreni rokovi (rok ili otplatni plan) i/ili drugi uvjeti naknadno promijenjeni da bi banka dužniku (korisniku) omogućila lakše (a za sebe sigurnije) servisiranje duga. U ovakvom slučaju banka je dužna osigurati da korisnik prije ponovnog ugovaranja (reugovaranja) plati svu dospjelu obračunatu kamatu i sve dospjele naknade isključivo iz svojih vlastitih sredstava, jer u suprotnom FBA je dužna da ponovno ugovoreni kredit smatra problematičnim restrukturiranjem duga i da postupi sukladno odredbama čl. 17. i 23. ove Odluke.
8. **Rezerve za kreditne gubitke** (u daljnjem tekstu: RKG) predstavljaju rezerve koje je banka prilikom procjene kvalitete aktive, odnosno klasifikacije stavki aktive, dužna formirati najmanje u skladu s kriterijima iz ove Odluke, uvažavajući već formirane ispravke vrijednosti bilančne aktive i rezervi za gubitke po izvanbilančnim stavkama Sukladno ovoj Odluci, RKG formirane za stavke aktive klasificirane kao kategorija A - Dobra aktiva čine "Opće rezerve za kreditne gubitke" (u daljnjem tekstu: ORKG), a RKG formirane za stavke aktive klasificirane kao: kategorija B - Aktiva s posebnom napomenom, kategorija C- Podstandardna aktiva, kategorija D- Sumnjiva aktiva i kategorija E - Gubitak, čine "Posebne rezerve za kreditne gubitke" (u daljnjem tekstu: PRKG).
9. **Prvoklasno osigurana aktiva** predstavlja stavku aktive za čiju naplatu banka raspolaže osiguranjem u obliku kvalitetnog utrživog (koji imaju poznato-aktivno tržište i stabilne cijene) zaloga čija vrijednost, utvrđena pouzdanim i stabilnim cijenama, prelazi iznos potraživanja banke i koji je dovoljan da potpuno zaštiti banku od mogućeg gubitka glavnice, kamate, naknade i troškova naplate, odnosno kod kojeg je, u mogućem prinudnom programu likvidacije potraživanja banke, odnosno likvidacije korisnika, osigurano njezino nesumnjivo zakonsko i fizičko raspolaganje (u daljnjem tekstu: prvoklasna kolateralna).
- Prvoklasnom kolateralom, u smislu ove Odluke, smatraju se:
- a) novčani depoziti založeni kao kolateralna, pri čemu je osigurano da:
 - novčani depozit deponiran kod te banke, kod druge banke u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija BiH), Republike Srpske ili u zemlji zone A;
 - je zaključen ugovor o zalogu depozita kojim je predviđeno da je banka jedina privilegirana osoba koja ima osiguran interes po odnosnom zalogu, da je zalog neopoziv, da je jedini preduvjet za primjenu prava banke na zalog da korisnik propusti ispuniti svoju obvezu prema banci i da je zalog dan na način koji ne pruža mogućnost da se po njemu uspostave dodatni interesi;
 - zalog može biti iskorišten na način da ni zalagodavac (dužnik-korisnik) niti bilo koja druga osoba ne mogu osporiti zakonsko pravo banke koje proizlazi iz ugovora o zalogu.
 - b) vrijednosni papiri izdani od strane Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH), Federacije BiH, Republike Srpske, središnjih vlada zemalja zone A ili institucija koje one financiraju (budžetiraju), međunarodnih razvojnih banaka, Centralne banke Bosne i Hercegovine i centralnih banaka država zone A, prvoklasnih banaka i kompanija zemalja zone A i Federacije BiH i Republike Srpske, za koje banka raspolaže s dokumentiranim dokazima da je izvršila sve potrebne financijske odnosno druge analize i utvrdila da je izdavalac vrijednosnog papira financijski zdrav, dobro kapitaliziran (gdje je to primjenljivo) i sposoban da izvrši obveze po vrijednosnom papiru, pri čemu je osigurano da:
 - su deponirani kod te banke;
 - nema sumnje da je dužnik-korisnik njihov zakoniti vlasnik;
 - je zaključen ugovor o zalogu odnosno vrijednosnog papira iz kojeg se vidi da je banka jedina privilegirana osoba koja ima osiguran interes po tom zalogu, da je zalog neopoziv, da je jedini preduvjet za primjenu prava banke po zalogu da korisnik propusti ispuniti svoju obvezu prema banci i da je zalog dan na način koji ne pruža mogućnost da se po njemu uspostave dodatni interesi;

- zalog može biti iskorišten na način da ni zalagodavac (korisnik) niti bilo koja druga osoba ne mogu osporiti zakonsko pravo banke koje proizlazi iz ugovora o zalogu;
 - je vrijednost zalog za najmanje 20% veća od iznosa zalogom osiguranog potraživanja banke.
- c) neopozive garancije izdane od strane BiH, Federacije BiH, Republike Srpske, središnjih vlada zemalja zone A ili institucija koje one financiraju (budžetiraju), međunarodnih razvojnih banaka, Centralne banke Bosne i Hercegovine i centralnih banaka država zone A, prvoklasnih banaka i kompanija zemalja zone A, Federacije BiH i Republike Srpske za koje banka raspolaze s dokumentiranim dokazima da je izvršila sve potrebne financijske, odnosno druge analize i utvrdila da je izdavalac garancije financijski zdrav, dobro kapitaliziran (gdje je to primjenljivo) i sposoban da na poziv izvrši plaćanje po garanciji, pod uvjetom da je garancija uredno ovjerena od strane izdavaoca, neuvjetovana i plativa u slučaju kada korisnik ne izvrši svoju obvezu, odnosno plaćanje.
- d) plemeniti metali pod uvjetom da:
- je zalog deponiran kod te banke;
 - je zaključen ugovor o zalogu iz kojeg se vidi da je banka jedina privilegirana osoba koja ima osiguran interes po tom zalogu, da je zalog neopoziv, da je jedini preduvjet za primjenu prava banke po zalogu da korisnik propusti ispuniti svoju obvezu prema banci i da je zalog dan na način koji ne pruža mogućnost da se po njemu uspostave dodatni interesi;
 - nema sumnje da je dužnik-korisnik njihov zakoniti vlasnik;
 - zalog može biti iskorišten na takav način da ni zalagodavac (dužnik-korisnik) niti bilo koja druga osoba ne mogu osporiti zakonsko pravo banke koje proizlazi iz ugovora o zalogu;
 - je zalog u obliku koji može da zadovolji uvjet kvalitete, stabilnosti cijena i lake utrživosti;
 - je vrijednost zalog procijenjenog od strane sudskog vještaka za najmanje 20% veća od iznosa zalogom osiguranog potraživanja banke.

10. Kvalitetnom kolateralom u smislu ove Odluke smatraju se sve druge vrste kvalitetnih i utrživih (koji imaju poznato aktivno tržište i stabilne cijene) zalog, osim vrsta navedenih u točki 9. stavak 2. podtočke a), b), c) i d) ovoga članka, i koji ispunjavaju sljedeće uvjete:

- a) da je zalog deponiran kod te banke;
- b) je zaključen ugovor o zalogu kojim je predviđeno da je banka jedini privilegirani povjerenik koji ima osiguran interes po odnosnom zalogu, da je zalog neopoziv, da je jedini preduvjet za primjenu prava banke na zalog da korisnik propusti ispuniti svoju obvezu prema banci i da je zalog dan na način koji ne pruža mogućnost da se po njemu uspostave dodatni interesi;
- c) da zalog može biti iskorišten na takav način da ni zalagodavac (korisnik) niti bilo koja druga osoba ne mogu osporiti zakonsko pravo banke koje proizlazi iz ugovora o zalogu.
- d) je vrijednost zalog za najmanje 50% veća od iznosa potraživanja banke.

Članak 15.

- (1) Banka je dužna da stavke aktive, izložene kreditnom riziku i navedene u članku 2. ove Odluke, periodično odnosno najmanje kalendarski kvartalno klasificira u sljedeće kategorije:
1. Kategorija A - Dobra aktiva
 2. Kategorija B - Aktiva sa posebnom napomenom
 3. Kategorija C - Podstandardna aktiva
 4. Kategorija D - Sumnjiva aktiva
 5. Kategorija E - Gubitak
- (2) Nadzorni odbor je dužan da osigura i kontinuirano nadzire da banka, odnosno uprava banke provodi kontinuiran postupak praćenja i periodičnog pregleda visine kreditnog rizika koji je banka preuzela, da klasificira stavke aktive i ažurno provodi formiranje i održavanje procijenjenih ORKG i PRKG, a najmanje sukladno odredbama ove Odluke.

Članak 16.

(1) Banka je dužna da klasifikaciju aktive obavlja po pravilima i kriterijima navedenim u ovom članku, bez obzira jesu li stavke dospjele ili nedospjele, pri čemu predmetom razmatranja moraju biti:

1. objektivni kriteriji tj. poštovanje rokova u izvršavanju obveza i starost već dospjelih obveza korisnika banke;
2. subjektivni kriteriji tj. kriteriji vezani za financijsko i ekonomsko stanje kao i uočene poslovne i moralne osobine korisnika.

(2) Banka je dužna da klasifikaciju aktive obavlja uzimanjem u razmatranje svih faktora vezanih za korisnikove osobine i njegovu sposobnost plaćanja. Ranije stečeno iskustvo banke po pitanju rokova izvršavanja obveza od strane korisnika je samo jedan od pokazatelja za njegovu tekuću i buduću sposobnost plaćanja, pa je banka dužna da, prilikom klasifikacije aktive, u razmatranje i ocjenu uzme kriterije navedene u članku 8. ove Odluke, odnosno sljedećih kriterija:

1. Kategorija A - Dobra aktiva: U ovu kategoriju banka može klasificirati stavke aktive koje nisu predmetom kritike i to:

- a) stavke aktive, odnosno kredite koji su potpuno osigurani Prvoklasnom kolateralom iz članka 14. točka 9. ove Odluke i to bez obzira na ostale neotplaćene dugove, dijelove dugova ili druge nepovoljne kreditne faktore korisnika;
- b) stavke aktive kod kojih nema otkrivenih problema i prepreka koji bi ometali, odnosno spriječili naplatu glavnice i kamate na dan dospijeća i kod kojih se ne očekuje da će banka umjesto korisnika isplatiti bilo kakve eventualne obveze, odnosno ako:
 - u vrijeme njihove klasifikacije postoje čvrsti dokumentirani argumenti za pretpostavku da će biti naplaćene sukladno njihovim ugovorenim uvjetima i da banka ne treba očekivati gubitke;
 - su adekvatno strukturirane prema potrebama i sposobnostima korisnika za otplatu;
 - se ranije odvijale kako je to inicijalno planirano, odnosno ugovoreno i ako se u tekućem klasificirati odvijaju na isti način;
 - su i one i za njih uzete kolaterale dobro dokumentirane, registrirane i usklađene sa zakonom i ovom Odlukom;
 - dužnik, ni službeno ni neslužbeno, nije obustavio potpuno uredno izvršavanje obveza prema banci ili drugim osobama;
 - ako je korisnikova sposobnost otplate dugova podržana njegovim dobrim i stabilnim financijskim stanjem i izgledima za vitalnost, odnosno održivost njegove aktivnosti.

2. Kategorija B - Aktiva s posebnom napomenom: U ovu kategoriju banka je dužna klasificirati stavke aktive čija je naplata osigurana kvalitetnom kolateralom iz članka 14. točka 10. ove Odluke, a istodobno imaju potencijalne slabosti koje, ako se ne prate, ne provjeravaju i pravodobno ne korigiraju, mogu pogoršati i oslabiti kreditnu sposobnost i solventnost banke u budućnosti i uključuju:

- i. stavke koje nisu dovoljno obrađene, praćene, kontrolirane i korigirane od strane kreditnih službenika banke, tj. koje nemaju kompletne i kvalitetne kreditne dosjee sa svim potrebnim dokazima o opravdanosti i kvaliteti danog kredita;
- ii. stavke koje nisu adekvatno i stručno strukturirane po rokovima, dokumentaciji ili drugim uvjetima.

Aktiva koja se uključuje u ovu kategoriju može u danom trenutku izgledati solidna, ali se mogu uočiti nepovoljni trendovi ili znakovi vezani za korisnikove obveze ili za ekonomske i tržišne uvjete u okruženju koji u budućnosti mogu nepovoljno utjecati i na korisnika. Pri tome njegovi, dokazima podržani, operativni novčani tokovi još uvijek mogu izgledati zadovoljavajući (dovoljni) za servisiranje njegovih obveza, ali postoji opasnost da se njihova razina i kvaliteta pogoršaju tako da postanu nedovoljni za vlastito pokriće korisnikovih potreba za samo-financiranje i reinvestiranje.

U ovu kategoriju banka je dužna uključiti sve stavke za koje dužnik-korisnik kasni s plaćanjima ili ih odlaže prema banci ili neovisno o banci prema drugim osobama, službeno ili neslužbeno, ali ne dulje od 90 dana od dana inicijalno ugovorenog roka, odnosno ugovorenih rokova.

3. Kategorija C-Podstandardna aktiva: U ovu kategoriju banka je dužna klasificirati stavke aktive koje nisu podržane uspješnim tekućim poslovanjem, odnosno solidnom sposobnošću plaćanja od strane korisnika i obuhvaćaju sljedeće:

- i. potraživanja od dužnika-korisnika, čiji tekući novčani tokovi nisu dovoljni za pokrivanje dospjelih dugova (obveza);
 - ii. potraživanja od dužnika kod kojih je ciklus pretvaranja aktive (imovine) u gotovinu dulji od rokova za otplatu duga;
- c) potraživanja od korisnika koji su nesolventni, odnosno potkapitalizirani.

Ova kategorija obuhvaća potraživanja od korisnika koji su u situaciji da njihovi primarni izvori otplate nisu adekvatni za uredno servisiranje duga i da postoji opasnost, ili se to već dogodilo, odnosno već događa, da banka mora posegnuti za realizacijom korisnikovih sekundarnih izvora za naplatu svojih dospjelih potraživanja. Pod sekundarnim izvorima, u smislu ove Odluke, smatraju se:

- a) realizacija kolaterale za naplatu potraživanja banke;
- b) refinanciranje, reprogramiranje i konverzija kredita na bilo koji drugi način;
- c) pribavljanje svježeg dopuskog kapitala od strane korisnika.

Ovu kategoriju aktive čine i stavke za koje banka nema potpuna tekuća financijska izvješća i informacije o korisniku, adekvatnu i kompletnu dokumentaciju o kreditu, dužniku-korisniku i uzetoj kolaterali kao i stavke za koje raspolaže lošim tj. nezadovoljavajućim financijskim informacijama o dužniku-korisniku.

Istodobno, banka je dužna u ovu kategoriju uključiti sve stavke za koje korisnik kasni s plaćanjima ili ih odlaže prema banci ili neovisno o banci prema drugim osobama, službeno ili neslužbeno, dulje od 90, a kraće od 180 dana od dana inicijalno ugovorenog roka odnosno ugovorenih rokova.

4. Kategorija D - Sumnjiva aktiva: U ovu kategoriju banka je dužna klasificirati stavke aktive koje imaju sve slabosti koje sadrži aktiva klasificirana kao kategorija C-Podstandardna aktiva, s tim da za osiguranje naplate banka ne raspolaže kolateralom. Ove slabosti čine punu naplatu potraživanja veoma problematičnom, velikim pitanjem i visokom mogućnosti gubitka za banku, ali zbog određenih posebnih faktora koji bi ipak mogli dovesti do podizanja kvalitete ovakve aktive njezina klasifikacija u kategoriju E-Gubitak može da se odloži sve dok se objektivnije ne utvrdi njezin definitivni status. Istodobno, banka je dužna u ovu kategoriju uključiti sve stavke za koje korisnik kasni s plaćanjima ili ih odlaže prema banci ili neovisno o banci prema drugim osobama, službeno ili neslužbeno, dulje od 180, a kraće od 270 dana od dana inicijalno ugovorenog roka, odnosno ugovorenih rokova, osim u slučaju da je banka već pokrenula zakonsku aktivnost za realizaciju kolaterala i da već raspolaže sigurnim argumentima odnosno dokumentiranim dokazima da osnovano očekuje urednu, pravodobnu i potpunu realizaciju kolaterale (u daljnjem tekstu: dokazana realizacija kolaterale u tijeku).

5. Kategorija E gubitak - U ovu kategoriju banka je dužna klasificirati stavke aktive koje se smatraju nenaplativim. Klasificiranje u ovu kategoriju ne znači da se ovoj aktivi ne može eventualno naknadno poboljšati kvaliteta ili da ne može biti eventualno spašena makar djelomično. Ovakve stavke u osnovi predstavljaju vrlo vjerojatno bezvrijednu (nenaplativu) aktivu, čak ako je njezin djelomičan oporavak u budućnosti imoguć. Stavke aktive klasificirane u ovu kategoriju za koje je provedena ispravka vrijednosti u cjelokupnom iznosu, banka iskazuje u bilanci stanja sve dok se ne provedu pravne radnje u vezi s prestankom obveze dužnika, a sukladno zakonskim propisima koji uređuju obvezne odnose i internim politikama i procedurama banke. Istodobno, banka je dužna da u ovu kategoriju uključi sve stavke za koje korisnik kasni s plaćanjima ili ih odlaže prema banci ili neovisno o banci prema drugim osobama, službeno ili neslužbeno, dulje od 270 dana od dana inicijalno ugovorenog roka, odnosno ugovorenih rokova, osim u slučaju da banka raspolaže dokazanom realizacijom kolaterale u tijeku.

Članak 17.

- (1) Kada se izlaganje banke jednom konkretnom kreditnom riziku ne može decidno odrediti, odnosno kada je moguća njegova različita klasifikacija, banka je dužna izvršiti izbor strože kategorije, osim u slučaju kada raspolaže uredno dokumentiranim i čvrstim dokazom za suprotno.

- (2) Ponovno ugovoreni kredit po kojem je korisnik, a prije ponovnog ugovaranja, banci uredno platio obračunatu dospelu kamatu iz svojih vlastitih sredstava, banka je dužna da klasificira u kategoriju C-Podstandardna aktiva, osim ako je osigurala uvjete i sigurne dokaze za njegovu moguću klasifikaciju u kategoriju B-Aktiva s posebnom napomenom.

Članak 18.

Ni jedan od kriterija iz ove Odluke ne može spriječiti kontrolore (supervizore) FBA da izvrše i banci nalože klasifikaciju stavki aktive banke u strožu kategoriju, ako to smatraju opravdanim. U slučaju kada su kontrolori FBA suglasni da je banka izvršila klasifikaciju određene stavke aktive u odgovarajuću kategoriju, ali da nije pravilno odnosno korektno odredila postotak potencijalnog kreditnog gubitka u okviru te iste kategorije, primjenjuje se postotak koji se dobije zbrajanjem postotka kojeg je odredila banka i 50% iznosa razlike između postotka kojeg je odredila banka i postotka kojeg su odredili kontrolori FBA. Kada kontrolori FBA uoče da banka, prilikom klasifikacije aktive, u svojim ocjenama pretežno neosnovano primjenjuje najnižu ili približno najnižu moguću razinu postotka potencijalnih kreditnih gubitaka, u svim slučajevima neslaganja s takvom ocjenom, su dužni da odrede postotak isključivo na temelju vlastite procjene.

Članak 19.

- (1) Kada je banka izložena kreditnom riziku (rizicima) prema grupi povezanih osoba, definiranoj člankom 6. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje koncentracijom rizika banaka, dužna je da svoja potraživanja od svih članova te grupe klasificira u jednu (istu) kategoriju, tj. u kategoriju u koju je klasificirala potraživanje od najlošije klasificiranog korisnika. Od ovog pravila banka može odstupiti samo iznimno kada kreditni dosje nekog od tih korisnika sadrži dokumentaciju i izvješće odgovornog kreditnog službenika banke koji podržava odvojenu klasifikaciju i potvrđuje svoje razloge jednom od prvoklasnih kolaterala i pripremljenom analizom koja jasno ide u prilog takvom zaključku. U ovakvom slučaju iznimka mora biti unesena u izvješće koje se redovno mjesečno podnosi nadzornom odboru na uvid.
- (2) Razdoblje kašnjenja u naplati potraživanja banke, a koje je utvrđeno člankom 16. ove Odluke, se ne može smatrati prekinutim samim ponovnim ugovaranjem, ako korisnici prije ponovnog ugovaranja nisu u potpunosti platili dospelu obračunatu kamatu i dospjele naknade isključivo iz svojih vlastitih sredstava, niti kada nisu ispunjeni uvjeti utvrđeni odredbama članka 14. točka 1. ove Odluke niti uvjeti iznimke iz ovoga stavka. U slučajevima iz ovoga stavka isti moraju biti uneseni u izvješća koja se redovno mjesečno podnose nadzornom odboru.
- (3) Nadzorni odbor je dužan osigurati da uprava banke uspostavi i provodi internu kontrolu i omogućiti da interni revizor banke nadzire provođenje politika koje osiguravaju primjenu odredaba ovoga članka.

Članak 20.

Nadzorni odbor je dužan donijeti posebnu sveobuhvatnu odluku o definiranju, procjeni i tretmanu kolaterala za osiguranje naplate potraživanja banke koja, kao minimum, mora sadržavati sljedeće elemente:

1. identifikaciju za banku prihvatljivih i neprihvatljivih vrsta kolaterala;
2. definiranje osoba koje mogu obavljati procjenu za račun banke, a ovisno o vrsti, relativnoj važnosti i složenosti kolaterale;
3. za banku prihvatljivu, odnosno validnu proceduru i metodologiju procjene;
4. uvjete za pribavljanje, odnosno osiguranje ponovne procjene kolaterale, kada je to potrebno;
5. definiranje razumnih, odnosno prihvatljivih kriterija za usklađivanje i tretman različitih oblika vrijednosti npr. knjigovodstvene, tržišne, itd;
6. definiranje opreznih ograničenja za procjenu realne, odnosno tržišne vrijednosti kolaterale, tako da se osigura maksimalno realna procjena za banku ostvarljive vrijednosti, u danom trenutku i u danoj situaciji.

Članak 21.

Banka je dužna da i sve stavke izvanbilance, koje su izložene kreditnom riziku, odnosno potencijalnim obvezama banke u smislu ove Odluke, klasificira prema kriterijima definiranim odredbama članka 16. ove Odluke.

Članak 22.

- (1) Nadzorni odbor je dužan osigurati da uprava banke formira potrebne rezerve, ovisno o ocjeni kvalitete stavki aktive i stavki izvanbilance odnosno njihove klasifikacije sukladno odredbama ove Odluke.
- (2) Istodobno, pri identifikaciji, odnosno utvrđivanju moguće razine kreditnih gubitaka (u daljnjem tekstu: KG), tj. općeg kreditnog rizika (u daljnjem tekstu: OKR) i potencijalnih kreditnih gubitaka (u daljnjem tekstu: PKG) po stavkama aktive banke u smislu odredaba ovoga članka. Uprava banke dužna je uložiti maksimalne napore da na vrijeme osigura procjenu, kvantifikaciju i klasifikaciju njihove naplativosti ili mogućnosti dobivanja zahtjeva za isplatu po preuzetim potencijalnim obvezama banke (obveze po određenim stavkama izvanbilance banke) sukladno odredbama ove Odluke.
- (3) Banka je dužna da procjenu i formiranje rezervi za stavke aktive i stavke izvanbilance obavlja pojedinačno po svakom korisniku, odnosno grupi povezanih osoba, a najmanje sukladno ovoj Odluci.
- (4) Rezerve koje je banka dužna formirati za pokriće OKR predstavljaju ORKG.
- (5) Rezerve koje je banka dužna formirati za pokriće PKG predstavljaju PRKG.
- (6) Banka je dužna da u svojim internim evidencijama KG i obje vrste rezervi iz ovoga članka (ORKG i PRKG) identificira i vodi pojedinačno po: svakom pojedinom korisniku, svakoj njihovoj pojedinačnoj stavci aktive i svakoj grupi povezanih osoba.
- (7) Banka je dužna da ORKG i PRKG pravodobno i uredno u smislu odredaba ove Odluke formira i kontinuirano održava po kategorijama klasificirane aktive, a najmanje u postotcima kako slijedi:

Kategorija A	Dobra aktiva: 2% ORKG za ORG
Kategorija B	Aktiva sa posebno napomenom: 5 -15% PRKG za PKG
Kategorija C	Podstandardna aktiva: 16 - 40% PRKG za PKG
Kategorija D	Sumnjiva aktiva: 41- 60% PRKG za PKG
Kategorija E	Gubitak: 100% PRKG za PKG

- (8) Obveza banke da formira i održava OEKG za OKR u postotku 2% za aktivu klasificiranu u Kategoriju A – Dobra aktiva ne odnosi se na plasmane ili dio plasmana i potencijalnih obveza banke, koji su osigurani kolateralom u obliku novčanog depozita kod te iste banke, uz uvjet da je ugovorom regulirano da je sve do naplate potraživanja banke ili prestanka potencijalne obveze banke novčani depozit kao kolaterala vezan za konkretan kreditni ili garancijski posao.

Članak 23.

- (1) Banka je dužna da redovito obračunava RKG za procijenjene gubitke koji mogu nastati po osnovi stavki aktive iz članka 2. ove Odluke. Osnovicu za obračun RKG predstavlja bruto knjigovodstvena vrijednost potraživanja.
- (2) Ispravke vrijednosti bilančne aktive i rezerviranja za gubitke po izvanbilančnim stavkama, obračunate primjenom interne metodologije za mjerenje umanjjenja vrijednosti kredita i ostale financijske imovine koja se drži do dospelja, knjiže se na teret troškova.
- (3) Ako je iznos RKG obračunat sukladno ovoj Odluci veći od zbroja iznosa ispravke vrijednosti bilančne aktive i rezerviranja za gubitke po izvanbilančnim stavkama i već formiranih RKG, ovu utvrđenu razliku banka je obvezna tretirati kao nedostajuće RKG sukladno ovoj odluci i/ili zahtjevu FBA (u daljnjem tekstu: regulatorni zahtjev). Navedeni iznos nedostajućih RKG po regulatornom zahtjevu predstavlja odbitnu stavku od kapitala banke, a u skladu s člankom 10. stavak 1. točka 5. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka.
- (4) Ako je iznos ispravaka vrijednosti i rezerviranja za gubitke po izvanbilančnim stavkama veći od obračunatog iznosa RKG, banka nema obvezu da formira rezerve za kreditne gubitke.

- (5) Nadležni organi banke dužni su prilikom usvajanja godišnjeg obračuna donijeti odluku o raspodjeli dobiti za pokriće nedostajućih rezervi po regulatornom zahtjevu, odnosno na teret dobiti, neraspoređene dobiti iz ranijih godina, zadržane dobiti i ostalih rezervi formiranih iz dobiti. U slučaju da navedene pozicije nisu dovoljne za pokriće nedostajućih RKG po regulatornom zahtjevu, nepokriveni iznos nedostajućih RKG iskazuje se kao odbitna stavka od kapitala banke, a sukladno članku 10. stavak 1. točka 5. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka.
- (6) Sve dok banka ne osigura pokriće nedostajućih RKG po regulatornom zahtjevu, ne može vršiti raspodjelu dobiti u druge svrhe, niti isplatu dividende (osim na prioritetne dionice), ni bilo koje druge isplate iz dobiti, kao ni nagrade ili bonuse članovima organa banke.

Članak 24.

- (1) U smislu ove Odluke banka je restrukturirala svoje potraživanje od korisnika kada mu je dala jednu ili više olakšica ili ustupaka, ali samo u slučajevima potraživanja kod kojih dužnik banke ima ekonomske, odnosno financijske teškoće i iz tih razloga banka ima (ili bi mogla imati) probleme u naplati (u daljnjem tekstu: Restrukturiranje problematičnih potraživanja, skraćeni naziv: RPP). Pod olakšicama i ustupcima pri RPP se smatraju:
1. uzimanje druge aktive, odnosno imovine korisnika kao potpunu ili djelomičnu naplatu potraživanja banke;
 2. produljivanje rokova otplate za glavnica potraživanja i/ili kamatu;
 3. smanjenje kamatne stope na potraživanje;
 4. smanjenje iznosa duga, dospjele glavnice i/ili kamate;
 5. drugi slični ustupci korisniku.
- (2) **Knjigovodstvena pravila:** U slučajevima koji su navedeni u stavku 1. ovoga članka, uprava banke je dužna da primijeni oprezna knjigovodstvena pravila i osigura adekvatne informacije o rezultatima RPP, odnosno da:
1. definira i utvrdi vrijednost po kojoj će banka knjigovodstveno evidentirati materijalnu i financijsku aktivu stečenu u procesu RPP i obvezno utvrdi gubitak koji je povezan sa svakom takvom transakcijom, ako ga ima;
 2. osigura uredno knjigovodstveno evidentiranje svih elemenata transakcija koje su obavljene u procesu pretvaranja ranijeg oblika aktive u novi.
- (3) **Stečena materijalna aktiva:** Za procjenu stečene materijalne aktive, primljene kao potpunu ili djelomičnu otplatu dugova od strane korisnika, banka je dužna primijeniti koncept fer vrijednosti tj. realne vrijednosti (u daljnjem tekstu: RV). Za materijalnu aktivu za koju postoji stabilno aktivno tržište RV predstavlja ekvivalent vrijednosti takve aktive po tržišnim cijenama. U nedostatku takvog tržišta RV se mora utvrditi putem neovisne, formalizirane i profesionalne ocjene. Nadzorni odbor je dužan da osigura primjenu profesionalnih i strogih standarda za procjenu takve aktive, da ih precizno specificira u pisanim kreditnim procedurama banke i da osigura da ih eksperti procjenitelji, kada su angažirani, u potpunosti primjenjuju. Za stečenu materijalnu aktivu za koju ne može dokazati RV, odnosno nepobitnu i stabilnu vrijednost, banka, u svrhu knjigovodstvenog evidentiranja može koristiti samo tehničku vrijednost od 1 KM (skraćeni naziv: TV).
- (4) **Stečena financijska aktiva:** Stečenu financijsku aktivu tj. aktivu koju banka može primiti u procesu naplate svojih potraživanja čine vlasnički i dužnički vrijednosni papiri, kreditna i druga slična potraživanja. Pri procjeni vrijednosti takve aktive banka je dužna da se pridržava sljedećih načela:
1. kada stječe dionice i udjele u kapitalu (u daljnjem tekstu: dionica) pri potpunom reguliranju inicijalnog dugovanja korisnika ili kao dio u procesu RPP, dužna je da takve dionice knjigovodstveno evidentira po najnižoj opreznosti vrijednosti;
 2. najniža oprezna vrijednost ne može biti niža od iznosa potraživanja (glavnica i kamata) banke (koje se u potpunosti naplaćuje primljenom dionicom), a ako je dionica primljena samo kao dio u procesu RPP najniža oprezna vrijednost ne može biti niža od iznosa potraživanja (glavnice i kamate) umanjenog za uknjiženu vrijednost novog, odnosno restrukturiranog kredita i eventualno uzete materijalne aktive;
 3. najniža oprezna vrijednost može biti:

- a) kotirana vrijednost za dionice koje se aktivno prodaju na organiziranom tržištu; ili
 - b) najviše do 75% nominalne vrijednosti dionica koje ne ispunjavaju uvjet iz podtočke a) ove točke.
4. u slučaju u kojem banka prezentira materijalne dokaze da je neka treća osoba, koja nije povezana ni sa korisnikom ni sa bankom, najmanje tri mjeseca ranije kupila više od 25% udjela u kapitalu korisnika, FBA može u pisanoj formi odobriti knjigovodstveno evidentiranje najniže oprezne vrijednosti stečenih dionica po cijeni koju je ta treća osoba platila gotovinom kao iznimka od načela pod 1, 2. i 3. ovoga stavka.
- (5) **Promjena uvjeta potraživanja:** Banka je dužna, u procesu RPP koji je zasnovan na procjeni sadašnje vrijednosti budućih novčanih tokova korisnika i kod kojeg je visina novog ili restrukturiranog potraživanja niža od vrijednosti inicijalnog zaduženja koje je podvrgnuto RPP, formirati PRKG i izvršiti opis identificiranog PKG.
- (6) **Kombinacija materijalne i financijske aktive:** Generalno, u svim slučajevima kada banka stječe materijalnu ili financijsku aktivu kao djelomičnu naplatu inicijalnog potraživanja i zatim vrši daljnje restrukturiranje preostalog problematičnog potraživanja, knjigovodstvenu vrijednost inicijalnog problematičnog potraživanja dužna je prethodno umanjiti za RV ili TV stečene materijalne i/ili financijske aktive.
- (7) **Financijska aktiva-potraživanje od treće osobe:** Kada banka, kao potpunu ili djelomičnu naplatu svojih potraživanja, stječe potraživanje koje dužnik banke ima prema trećoj osobi, dužna je primijeniti načela i pravila iz ovoga članka i istodobno izvršiti ocjenu kreditne sposobnosti te treće osobe isključivo na temelju njezinih tekućih financijskih i ekonomskih informacija, te na takav način spriječiti precjenjivanje realne vrijednosti korisnikovih potraživanja.
- (8) **Ažurnost ponovnih procjena:** Odbor banke je dužan osigurati da viša uprava banke uspostavi politike i procedure za najmanje kvartalnu procjenu, odnosno ponovnu procjenu i adekvatno knjigovodstveno reevidentiranje sve stečene materijalne i financijske aktive. Ova obveza se prvenstveno odnosi na stečenu materijalnu aktivu koju banka ne koristi u svom redovitom bankarskom poslovanju.
- (9) **Rezerve za restrukturirane stavke aktive:** Nova potraživanja koja su rezultat procesa RPP banka je dužna da podvrgne istoj vrsti pregleda i istom postupku klasifikacije koji važe za sve ostale redovne stavke aktive i da formira adekvatne nove PRKG, koje, bez posebnog prethodnog odobrenja FBA u pisanoj formi ili prethodne efektivne naplate potraživanja, ne može ni na koji način ukinuti.

Članak 25.

- (1) Banka je dužna, sukladno odredbama ove Odluke, o izvršenoj klasifikaciji svoje aktive FBA dostavljati kvartalna (kalendarski) izvješća kao i posebnu listu nekvalitetne aktive.
- (2) Kvartalna izvješća iz stavka 1. ovoga članka banka je dužna dostavljati FBA na obrascu kojeg posebnom odlukom propisuje FBA, u roku 30 kalendarskih dana nakon posljednjeg dana izvještajnog kvartala.
- (3) Izvješće za zadnji kvartal prethodne godine, pripremljeno na temelju preliminarnih podataka, banka je dužna dostaviti FBA najkasnije jedan mjesec nakon posljednjeg dana izvještajnog kvartala.
- (4) Izvješće iz stavka 3. ovoga članka, pripremljeno na temelju konačnih podataka, banka je dužna dostaviti FBA najkasnije 5. ožujka tekuće godine.
- (5) Izvješća banke moraju biti potpisana od dvije osobe ovlaštene i odgovorne za predstavljanje banke.
- (6) Propisano izvješće banke treba biti usvojeno od strane nadzornog odbora banke i dostavljeno FBA sukladno Odluci o formi izvješća koje banke dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH.

Članak 26.

Nadzorni odbor je odgovoran osigurati da uprava banke uspostavi i održava informacijski sustav koji je adekvatan za praćenje i upravljanje kreditnim rizikom i za klasifikaciju aktive banke, sukladno ovoj Odluci, i da o tome redovito izvješćuje nadzorni odbor.

Članak 27.

- (1) Banka je dužna uskladiti se s odredbama ove Odluke najkasnije do 31. prosinca 2011.

- (2) U provedbi ove Odluke banke primjenjuju Uputu o načinu formiranja, evidentiranja i izvještajnog iskazivanja rezervi za kreditne gubitke propisanu od strane Agencije.

Članak 28.

Prečišćeni tekst Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka sadrži: Odluku o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka ("Službene novine Federacije BiH", broj 3/03), Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka ("Službene novine Federacije BiH", broj 54/04), Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka ("Službene novine Federacije BiH", broj 68/05), Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka ("Službene novine Federacije BiH", broj 86/10), Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka ("Službene novine Federacije BiH", broj 06/11) Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka ("Službene novine Federacije BiH", broj 70/11) i Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 85/11), u kojima je naznačen dan stupanja na snagu tih odluka.

Članak 29.

Prečišćeni tekst ove Odluke objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj U.O.-35-6/11
5. prosinca 2011. godine
Sarajevo
Zamjenik predsjednika
Upravnog odbora
Mr. Ljerka Marić, v. r.